

RESTAURÁLÁSI BESZÁMOLÓ

Marcali Múzeum,
8700 Múzeumköz 2.

Czakó Ferenc okl. restaurátor
7625 Pécs, Ágota u. 5.
Email: czakoferenc54@gmail.com

A mű címe: Az ember tragédiája (freskó vázlat)

Alkotó: Bernáth Aurél

Jelzet: jl.: BA

Készült: 1975(?)

Mérete: 136cm x 158cm

Technikája: vegyes (tempera, kréta, olajos pasztel, metál stb.)

Hordozó: farostlemez

Alapozás: sovány kréta

Restaurálás előtti állapot: a festmény felszíne -a használt technika miatt- erőteljesen mázolódik, a kréta, zsíros pasztel átkenődött a környezetére. Nedves klíma okozta penészedés (a kiállítótér terras alatti mennyezete beázott) indult el a festett felszínen, ott sziget szerű telepeket alkotva. A fertőzött felületen a kötőanyag szerves anyag tartalma bomlásnak indult és tovább rontotta a pigment szemcsék tapadását egymáshoz ill. az alapozáshoz. A farostlemez festetlen hátoldala –a gyenge szellőzése ellenére- nem károsodott. A lemezgyártás során felgyülemlt savas rosttartalom ellenállt az infekciónak.

Restaurálási feladat:

- a gombafonalak pusztítása hőkezeléssel,
- a maradványok begyűjtése, elégetése,
- vegyszeres fertőtlenítés az érintett területeken,
- a roncsolódott kötőanyag pótlása,
- a festékelmázolódások letisztítása, az ujjnyomok eltüntetése, a makacs szennyeződések vegszerrel, kicsi szerszámokkal végzett eltávolítása,
- a sérült, hiányos részletek, kopások, karcosodások retusálása,
- a teljes felszín levédése.

Bernáth technikájából következően valamennyi festmény konzerválása (kötőanyag pótlása) indokolt. Nagy a sérülés (kenődés, karcosodás, lepergés, porlódás) veszélye, különösen a helyreállítás munkáját teszi igen nehézé a kötőanyag hiánya.

A restaurálás menete:

a gombafonalak látható, pókháló szerű testét helyi elszívással eltávolítottam, majd szűk fúvókán keresztül forró levegővel páasztáztam a fertőzött részeket. Ezután UV-C tartományban működő fényforrással néhány órán keresztül „megvilágítottam” a fertőzött területeket, a látható fertőzéssel határos felületeket is beleértve.

A fertőzés megszüntetése után az elpasztellizálódott, kenődő festményhelyeket vizes bázisú 3:1 arányban hígított mattlakkal vontam át puha, vékony, hosszú szőrű ecsettel. A vizes lakk száradás után nem sötétíti be a színeket, ellentétben az oldószeres lakkokkal.

Több esetben a szennyeződés foltok, újlennyomatok annyira makacsul kötődtek a felszínhez, hogy eltüntetésükre a retusálásukat választottam.

Több helyen szükség volt a hiányzó, csak nyomokban megmaradt „gesztus” vonalak azonos anyaggal való pótlására. A sötét színekkel festett tartalmak kötőanyaga is elgyengült és a pigmentek közé új, ez esetben Paraloid B-67 foltbenzines oldatát ecseteltem, ezzel sikerült a bemattult, kontraszt nélküli motívumok részleteit jobban láthatóvá tenni. Ilyen hely volt pl. a fák lombja.

A teljes felszín végül vizes védőlakkos permetezést kapott.

Tárolási javaslatok:

Általános szabály festmények tárolása esetén, hogy a környezet relatív páratartalma 50%(+,- 3%) körüli legyen, a megvilágító fény erőssége 150- 250 Lux közt maradjon. A műtárgyat érő UV-sugárzás pedig lehetőleg nulla legyen(maximum 25 µW/Lumen

RÉSZLETES SZAKMAI TARTALOM , ESZKÖZ ÉS ANYAG FELHASZNÁLÁS

▼ eszközök:

dokumentálás:	- fényképezőgép, Canon 60 D, közgyűrékkel- digitális mikroszkóp, Conrad USB 9,0 Mio. Pixel- sztereo mikroszkó- mikroszkóp, NOVEX AP -5- környezeti tényezők mérőműszere, ELSEC 764/UV + monitor- binokuláris lupe, HEINE HRP 3,5X 420- halogén lámpa (fotózáshoz)- fejlámpa, zseblámpa- rajzeszközök (rost-, filctoll, grafit)- mérőszalag- melinex fólia (átrajzoláshoz), skicc-paus- színes nyomtató, szkennerk, Canon Pixma

konzerválás, kiegészítés: - ecsetek
- PE fóliák
- gázmaszk, védőszemüveg, védőkesztyű
- mérleg
- fecskendő
- hőlégfúvó, BOSCH GHG 650 LCE
- japánpapír

tisztítás: - ecsetek
- szike, penge
- üvegszálás ceruza
- porálarc
- szivacsok
- WILD sztereo mikroszkóp
- porszívó, FESTOL CTL
- binokuláris lupe, HEINE HRP 3,5X 420
- UV- lámpa

esztétikai helyreállítás: - retusecsetek
- szeméslándzsa
- kittelő spatulák
- nagyító szemüveg
- hajszárító
- tömítő eszközök
- retuslámpa
- akvarell

▼ **anyagok:** a használatos anyagok, vegyszerek közül a leggyakoribbakat sorolom fel.
A munka közben fog kiderülni, hogy szükség van-e újabbakra.

vegyszerek: - Paraloid B-67
- diacetonalkohol
- butilcellosolve
- izopropilalkohol
- foltbenzin

anyagok:

- kevertvatta
- mull
- nátronpapír
- melinex fólia

dokumentálás: - CD , fotópapír

- rajzpapír, skiccpausz
- PE fólia
- festőszalag, színes ragasztószalag
- rostírón, filctoll, szövegkijelölő, akvarelltoll, kréta
- nyomtatóba festék
- nátron csomagolópapír
- melinex fólia
- szilikon papír
- akvarell

Pécs, 2021-08-15

Czákó Ferenc
festményrestaurátor